

Právo

Pojem práva

- Právo je základním stavebním prvkem demokratického právního státu
- Základní složky:
  - ucelenost a komplexnost je nezbytná proto, aby právo obsáhlo veškeré situace, které mohou nastat, a nedocházelo k tzv. mezerám v právu
  - závaznost a státní vynutitelnost odlišuje právo od ostatních normativních systémů, znamená to, že stát může přinutit občany k dodržování právních předpisů
  - předmětem je chování subjektů práva, tedy vztahy, které mezi sebou navazují fyzické nebo právnické osoby

právo objektivní a subjektivní

- Právo můžeme rozdělit na právo objektivní a subjektivní
- objektivní právo je platné právo, které je obsaženo v právních předpisech
- Subjektivní právo je pojem, který vnímá většina z nás, tedy právní nárok na nějakou věc, činnost, možnost chovat s určitým způsobem (právo se rozhodnout, právo na lékařské ošetření...)

Právní systém České Republiky

- **Prameny práva :**
- prameny práva rozlišujeme na materiální a formální
- materiální: to co ovlivňuje podobu právní předpisů, tj hospodářská a společenská situace atd.
- formální prameny práva jsou zdroje které obsahují vlastní právní úpravu, tj. právní předpisy, soudní rozhodnutí, normativní smlouvy
- 4 formy pramenů: právní předpisy, normativní smlouvy, právní obyčeje a soudní precedenty

- **Precedens** je soudní rozhodnutí, které je závazné pro další totožné situace
- **Právní obyčej** je příkladem nepsaného práva, vzniká na základě masového, dlouhotrvajícího uskutečňování konkretizovaného chování
- **Normativní smlouva** je smlouva, která obecně upravuje skupinu právních vztahů
- **Právní předpis (právní norma)** je písemným pramenem práva, který může být o různé intenzitě

Právní předpisy

- právní řád ČR postaven na kontinentálním principu tj. základem jsou psané právní normy (zákony, vyhlášky...) opakem je anglosaský systém, kde právní úprava vychází z nepsaných obyčejů, precedentů
- ústavní zákony jsou nejvyšším stupněm pramenů práva, je to především Ústava České Republiky a Listina základních práv a svobod
- zákony jsou těžištěm právního řádu, vydávány Parlamentem České Republiky
- nařízení vlády a vyhlášky ministerstev jsou tzv. odvozenými právními předpisy, tedy musí vycházet ze zákona (Švestka & Dvořák, 2009)
- nařízení a obecně závazné vyhlášky vydávané obcemi a kraji
- Předpisy nižší právní síly musí být v souladu s předpisy vyšší právní síly.

Platnost/účinnost

- aby předpis platil, je nutné aby byl platný a účinný
- platnost – dnem vyhlášení předpisu, předpis je pouze zveřejněn, ještě není aplikován
- legisvakační lhůta – slouží k seznámení se s předpisem
- účinnost – od kdy předpis fakticky platí, datum zpravidla určeno při vyhlášení předpisu

Struktura a systém práva

- stupňovitá výstavba právního řádu – různé předpisy mají různou právní sílu, (ústava, zákon, nařízení, vyhlášky), předpisy nižší právní síly musí být v souladu s předpisem vyšší právní síly
- právní odvětví – základní dělení na veřejné a soukromé právo:
  - - soukromé právo – rovnost účastníků, smluvní charakter=dobrovolnost, soukromý zájem, dispozitivní normy, řadíme sem občanské, obchodní, rodinné a pracovní právo
  - - veřejné právo – nerovnost účastníků, nadřazený orgán veřejné moci, veřejný zájem, kogentní normy, řadíme sem trestní, správní, finanční právo

- další dělení podle účelu úpravy :
hmotné a procesní
- - hmotné právo – souhrn
práva a povinností
- - procesní právo – souhrn
postupů orgánů veřejné moci,
které vedou k ochraně práv a
povinností

Relevantní právní zdroje

- V písemné podobě :
- edice ÚZ (Úplná Znění) od Sagitu – nejrozšířenější, největší záběr, dostání ve skoro každém knihkupectví
- Zákony 2012 KnihyABZ.cz – pouze objednat na internetu, levné
- Programy: ASPI, CODEXIS.....kompletní informace, provázanost, judikatura, drahé, zbytečné
- Na internetu : problém v aktuálnosti zákonů, těžké ověřit zda se jedná o nejaktuálnější znění. Nejlepší na portálu veřejné správy : portal.gov.cz v sekci zákony – vždy aktuální, kvalitní je také portál businessinfo.cz zaměřený na malé a střední podnikatele, také aktuální verze